

Verbindingsambassadeurs voor het jeugdwerk

Inspiratiedag Plan Samenleven

Actie 23: In contact brengen met jeugdwerk

Fleur Van Peteghem (Gemeente Lokeren)

Kris De Visscher en Debby De Ruyter (KdG –
Onderzoekscentrum Pedagogie in Praktijk)

In deze sessie

1. Verbindingsambassadeurs?
2. Wie wil je bereiken? Je doelstellingen scherp krijgen.
3. Hoe kan je een verbindingsambassadeur inzetten? Zes strategieën.
4. Vragen en discussie

Verbindingsambassadeurs?

Projectoproep verbindingsambassadeurs voor het jeugdwerk ondersteunde 19 projecten (van 1 maart 2021 – 28 februari 2023).

Projectoproep bouwde verder op **eerdere initiatieven** van de Vlaamse Overheid:

[Proeftuinen Jeugd](#) (2009 -2011) – jeugdwerk binnen armoedeverenigingen

[Verbinding in de vrije tijd](#) (2012) – experimenten in 4 gemeenten - bruggen tussen gezinnen in armoede en jeugdwerk

[Bruggen tussen sport, jeugdwerk en gezinnen in armoede](#) (2016 -2019)

Verkennen van het concept ‘[bruggen bouwen](#)’ voor het jeugdwerk (2017 – 2018)

Projecten rond ‘[jeugdwerk en sociale integratie](#)’ (2018 – 2020)

Brede tendens om via ‘bemiddelaars’ en ‘bruggenbouwers’ verbinding te leggen tussen maatschappelijke instellingen en de mensen die er moeilijk toegang tot vinden, zowel binnen onderwijs, welzijn, integratie,...

Verbindingsambassadeurs?

Gezamenlijk initiatief minister van Samenleven en minister van Jeugd

“Het hoofddoel is dat kinderen en jongeren de mogelijkheid moeten hebben te kiezen tussen verschillende jeugdwerkvormen, in eigen buurt of verder weg, ongeacht hun diverse achtergrond”

→ (boven-)lokaal **samenwerkings**verband tussen minimaal één jeugdvereniging en minimaal één stad of gemeente

→ projecten die goede (bestaande) praktijken verduurzamen en innovatieve projecten

→ Het **outreachinge karakter** is een belangrijk aspect van de aanpak.

- doorgronden van de noden en verwachtingen van zowel de doelgroep, de ouders als van de jeugdwerkorganisaties en hierover in dialoog gaan
- sterke inzet op toeleiding: informatie over het jeugdwerklandschap, informatie over wat jeugdwerk is en waarom het interessant kan zijn voor kinderen en jongeren

Verbindingsambassadeurs?

Begeleidingsopdracht KdG bestond uit **drie deelopdrachten**:

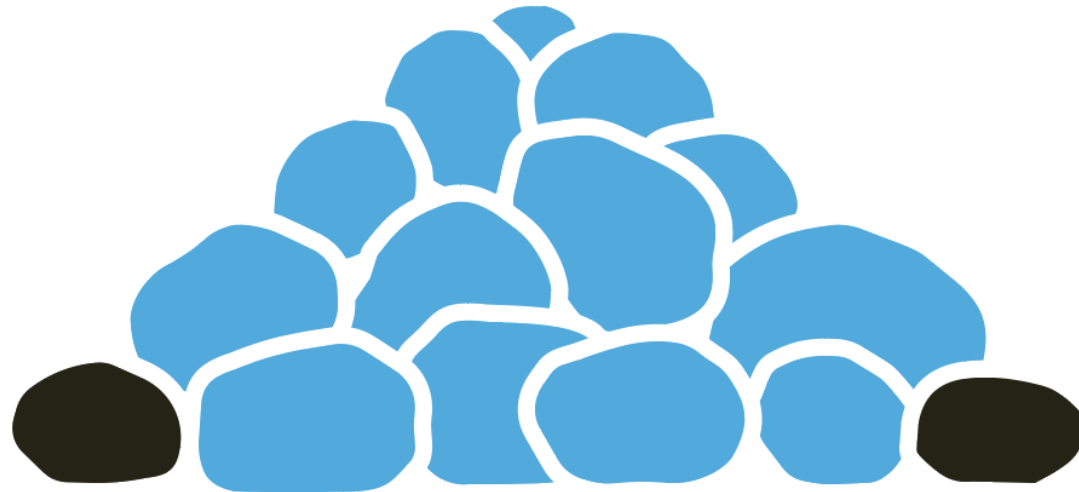
1. Begeleiden van 19 projecten via **individuele bezoeken** en via **lerende netwerken**
<https://www.kdg.be/onderzoek/projecten/verbindingsambassadeurs-voor-het-jeugdwerk>
2. Opmaken van een **rapport**
3. Aanbieden van een **praktische tool** die gebruikt kan worden door verschillende organisaties

Onderzoeksthema's

1. Verbindingsambassadeurs voor **tieners en jongeren**
2. Verbindingsambassadeurs voor **jonge nieuwkomers**
3. Kunnen lokale besturen verbindingsambassadeurs een **duurzame toekomst** geven?

Wie wil je bereiken? Je doelstellingen scherp krijgen.

Verbindingsambassadeurs werken op de brug tussen 'vraag' en 'aanbod'. Dit wordt vaak voorgesteld als een kloof die moet overbrugd worden. Maar opletten voor het 'gap instinct' (Hans Rosling): de meerderheid bevindt zich tussen de twee uitersten.

Wie wil je bereiken? Je doelstellingen scherp krijgen.

Bij de toegankelijkheid van jeugdwerk (en sport en cultuur) worden de algemene doelen doorgaans erg open en breed geformuleerd.

“Een volledige toegankelijkheid van alle jeugdwerkvormen voor alle kinderen. Alle kinderen en jongeren uit Vlaanderen en Brussel moeten een plek vinden in het jeugdwerk als ze dit wensen.”

“Het jeugdwerk weerspiegelt uiteindelijk de superdiverse samenleving en draagt bij tot sociale cohesie.”

Om het doel concreter te maken wordt een specifieke ‘doelgroep’ afgebakend (armoede, migratieachtergrond, handicap, kinderen in de jeugdhulp,...) en/of een bepaalde jeugdwerkvorm (jeugdbeweging, speelplein, jeugdhuis,...).

Maar binnen die doelgroepen of werkvormen wordt verder geen verfijning gemaakt.

Wie wil je bereiken? Je doelstellingen scherp krijgen.

Sommige kinderen en jongeren binnen een bepaalde ‘doelgroep’ hebben een grotere afstand van het georganiseerde aanbod dan andere.

Sommige aanbieders binnen een bepaalde ‘jeugdwerkvorm’ hebben een grotere afstand tot de jongeren die nog niet deelnemen aan georganiseerd aanbod dan andere.

Wat maakt die afstand groter/kleiner?

Wie wil je bereiken? Je doelstellingen scherp krijgen.

Wat creëert afstand bij kinderen en jongeren?

- De gewoonte om je vrije tijd informeel door te brengen (op straat, op pleintjes)
- Grote afstand tot de rest van de samenleving, weinig vertrouwen in de overheid
- Niet de gewoonte van thuis uit om je vrije tijd op een georganiseerde manier door te brengen
- Veel zorgen aan je hoofd hebben, andere verantwoordelijkheden
- Je kent niemand anders die deelneemt, er neemt niemand deel die op jou lijkt
- Geen persoonlijke band of vertrouwensrelatie met de aanbieders
- Verschillen in gewoontes en gebruiken die moeilijk overbrugbaar zijn
- Het aanbod is moeilijk bereikbaar
- Het aanbod is er niet
- Het aanbod is moeilijk betaalbaar
- Niet op de hoogte van het aanbod

← bruikbaarheid betrouwbaarheid begrijpbaarheid bereikbaarheid beschikbaarheid betaalbaarheid bekendheid

Wie wil je bereiken? Je doelstellingen scherp krijgen.

“Onze jongeren komen niet uit een gezin waar het gewoon is om een hobby te beoefenen, dat wordt van thuis uit ook minder tot niet gestimuleerd. Wat heb ik daar te zoeken, vragen de jongeren zich af. Ze hebben echt een duidelijke reden nodig om naar daar te gaan. In groep is de stap ook kleiner, maar dan nog vergt het aangehouden inspanningen en opvolging om de jongeren te steunen om te blijven gaan.” (Verbindingsambassadeur Arktos Hasselt)

“Er komen veel jongeren met dringende vragen. Als je prioritaire zorg is: zal mijn familie ooit naar hier kunnen komen, dan wil je daar eerst een oplossing voor zoeken. Als de jongeren vragen hebben over hun administratie of zoiets, dan moet je hen eerst het gevoel geven: dit wordt behandeld. Pas dan is hun hoofd voldoende vrij voor andere dingen. Nu kunnen ze even aan zichzelf denken. De meeste jongeren worden naar hier gestuurd om geld te verdienen om terug te sturen. Dus er ligt veel druk op hen en ze zijn niet meteen geneigd om te zeggen: ik wil ‘ns een keertje gaan fietsen. Dat heeft wat tijd nodig. Je moet hen uitleggen: je hebt nu zoveel stress, dat is niet gezond, we gaan even wandelen, even rusten.” (Verbindingsambassadeur PSC)

Wie wil je bereiken? Je doelstellingen scherp krijgen.

“Die jongeren zijn heel fel gefocust op hun opleiding. Ik vraag dan wel eens: “Wat doe je in het weekend?” Studeren, is dan het antwoord. Even ontspannen zit er niet in. Dat zit er bij hen van thuis uit echt in gedrild: wij moeten vooruitgang maken. Daarna mogen we pas toffe dingen doen. Ze voelen zich ook nog niet echt deel van de maatschappij en ze zijn ervan overtuigd dat ze eerst Nederlands moeten leren. Ze zien niet altijd in dat ze via de vrije tijd ook Nederlands kunnen leren. Ze zien er het nut nog niet van in.” (Verbindingsambassadeur Groep INTRO Brussel)

“Ik merk wel bij de anderstalige nieuwkomers of bij mensen die in een asielzoekerscentrum dat sommige klaar zijn om op ontdekking te gaan in het vrijetijdsaanbod. Maar het is niet gemakkelijk. Als het dan gaat over cultuur en religie, dan zitten daarin zo’n vaste waarden voor iedereen. Wanneer dat verschilt is dat niet gemakkelijk om te overstijgen. Als je bijvoorbeeld binnenstapt in het jeugdhuis krijg je de vraag: moet je een pintje hebben? Dat gaat niet zomaar voor iedereen.” (Verbindingsambassadeur Sint-Niklaas)

“Een jongere zat met de vraag: als ik aankom en ik vind niemand, wat moet ik dan doen? Want die jongere heeft echt een grote schrik om ergens alleen te komen in een gigantisch groot gebouw met heel veel verschillende ruimtes, en niet te weten waar hij naartoe moet of wie hij kan aanspreken.” (Verbindingsambassadeur Sint-Niklaas)

Wie wil je bereiken? Je doelstellingen scherp krijgen.

Ook aan de kant van het jeugdwerkaanbod zijn er verschillen in afstand. Uitzonderlijk zijn er groepen die niet open staan voor verandering. De meeste groepen staan *princiepelijk open*. Maar...

- De draagkracht van lokale vrijwilligers is beperkt: hun hoofd en hun agenda zitten vol. Ondanks hun enthousiasme en openheid, is er weinig ruimte voor extra inspanningen en initiatieven. Ze hebben andere prioriteiten.
- Sommige werkingen kunnen geen extra leden meer aannemen of kampen al met wachtlijsten.
- Toegankelijkheid is een thema dat je zonder bijkomende ondersteuning moeilijk kan realiseren. Maar de afstand tussen het bestaande ondersteuningsaanbod en de lokale groepen is groot en jezelf laten ondersteunen kan wringen met je lokale autonomie.
- Toegankelijkheid kan je als jeugdbeweging moeilijk op je eentje realiseren, je hebt er andere organisaties voor nodig. Maar het netwerk rond lokale jeugdbewegingen is vrij beperkt en is moeilijk te verbinden met organisaties die toegankelijkheid kunnen bevorderen.
- Verschillende drempels hangen nauw samen met gewoonten en gebruiken die als een essentieel onderdeel worden beschouwd van de eigen identiteit en niet of nauwelijks kunnen veranderd of onderhandeld worden.
- Er is een groot verloop. Na drie tot vier jaar is er een nieuwe ploeg aan de slag. Dit zorgt ervoor dat veel acties en campagnes beperkt blijven tot sensibiliseren en informeren.

Wie wil je bereiken? Je doelstellingen scherp krijgen.

“Voor sommige jongeren is alcohol drinken echt taboe, maar voor de huidige vrijwilligers is alcohol onlosmakelijk verbonden met hun werking. Het is een deel van het succes. Samen zouden we toch kunnen nadenken hoe we dit kunnen verzoenen. Op zich is er helemaal niets verkeerd met een activiteit zonder alcohol, maar voor het jeugdhuis lijkt dat een inbreuk op hun eigenheid. Ze kunnen zich daar niets concreet bij voorstellen.” (Medewerker jeugddienst Duffel)

“Een jeugdhuis komt zo al snel in een bepaalde vicieuze cirkel terecht. Als je de reputatie hebt van leuke feestjes en toogavonden, dan trek je ook geëngageerde jongeren aan die dat soort activiteiten willen organiseren. Daar komt dan veel volk op af en dat moedigt aan om het verder te zetten. Waarom zou je dan andere dingen doen? Maar je hebt een ander soort activiteiten aanbod nodig om een ander soort publiek aan te trekken, wat op zijn beurt ook vrijwilligers aantrekt met andere interesses.” (Medewerker jeugddienst Duffel)

“Ik merk ook veel openheid en enthousiasme in de hele organisatie. Als je samen iets kan opbouwen met een enthousiaste lokale groep, dan geeft dat energie. We hebben concrete resultaten bereikt en kinderen en jongeren een fijne ervaring gegeven. Toch blijft het soms sleuren en trekken, het is nog niet volledig ingeburgerd. Andere activiteiten gaan voor en dat begrijp ik ook. KLJ groepen doen erg veel, er is elke week wel iets. Dit is het begin van een basis. Stap voor stap moet de mindset veranderen en dat proces loopt zeker verder.” (Verbindingsambassadeur KLJ)

Wie wil je bereiken? Je doelstellingen scherp krijgen.

Jeugdwerkingen die dichterbij staan bij een kind en jongeren die nog niet deelnemen:

- Maken een bewuste keuze voor een bepaalde groep/buurt, tonen actief en oprecht interesse
- Bereiken reeds een bepaald publiek, waardoor het makkelijker wordt voor nieuwe deelnemers
- Investeren tijd en energie in overleg en vorming
- Gaan flexibel(er) om met gewoonten en gebruiken
- Hebben een (vertrouwens)band en een netwerk met andere organisaties die hen kunnen ondersteunen
- Krijgen een bepaalde reputatie die versterkend werkt
- Hebben een eenvoudige instap, met weinig eisen en administratie
- Hebben een aanspreekpunt zowel voor de jongere als voor andere organisaties
- Houden de kostprijs laag en/of zijn bewust met de kosten bezig

Wie wil je bereiken? Je doelstellingen scherp krijgen.

“Jongeren die geïnteresseerd zijn in toneel sturen we door naar Madame Fortuna, jongeren die geïnteresseerd zijn in foto of video sturen we door naar Stampmedia. Jongeren die creatieve interesses hebben, verwijzen we naar Fameus en vooral naar stadscanvas, hun specifiek project voor nieuwkomers). In Hoboken zit er jeugdhuis Draaiboom. Ook de kampen en cursussen van Tumult zijn een schot in de roos.” (Verbindingsambassadeur PSC)

“Nieuwkomers stellen zich erg nederig, voorzichtig en introvert op. Het is hun manier om respect te tonen. Soms vinden zo minder aansluiting bij de energie en de extraversie in een jeugdwelzijnswerking. Maar ook in een jeugdbeweging zijn er omgangsvormen en gebruiken die moeilijk liggen, zoals alcoholgebruik bijvoorbeeld. We zoeken vooral naar groepen die wat flexibeler kunnen omgaan met tradities. Hoe meer verscheiden de groepssamenstelling, hoe minder dominant de gebruiken van één groep kunnen doorwegen.” (Verbindingsambassadeur PSC)

“Het is een evenwichtsoefening: welke aanpassingen mogen we verwachten van de verenigingen en in hoeverre kunnen wij de jongeren klaarstomen? Het belangrijkste voor ons is: is er een oprechte interesse in de leefwereld van de jongeren?” (Verbindingsambassadeur Arktos Hasselt)

Wie wil je bereiken? Je doelstellingen scherp krijgen.

Het volledige aanbod toegankelijk maken voor iedereen lijkt ons een onmogelijke opgave. Je moet keuzes maken. Op wie zetten we in? Welke afstand willen we verkleinen? Hoe groter de afstand, hoe intenser de ondersteuning.

Alles wat je doet, is goed, omdat er steeds een bepaald publiek is voor wie die maatregel voldoende is om ze over de streep te krijgen. Wil je groepen of organisaties bereiken met een grotere afstand, dan vergt dit een bepaalde aanpak en investering.

“Dankzij het project heb ik kunnen tonen dat het wel lukt om de jongeren uit de wijk aan het sporten te krijgen. Ook sporten en activiteiten die zelfdiscipline vergen. Buurtsport heeft dat vroeger ook geprobeerd, maar zonder succes. Als je kan vertrekken vanuit de ‘juiste’ jongeren en hen tot een team kan smeden, dan kan het een succes worden. Jongeren maken promotie onder elkaar, daar zijn wij al een beetje te oud voor. Iedereen kan eigenlijk die manier van werken toepassen, op voorwaarde dat je een goede band hebt met de jongeren. Daar staat of valt alles mee.” (Verbindingsambassadeur Ronse)

Doestellingen voor de gemeente Lokeren

Vraagzijde:

- Individuele toeleiding
- Versterken van kwetsbare doelgroepen
- Aanbod voor een specifieke doelgroep(en)

Aanbodzijde:

- Verenigingsondersteuning
- Inzetten op informeren en sensibiliseren
- Uitwerken van solidariteitsfonds(en)
- Samenwerkingsverbanden opstarten en ondersteunen

“Het hoofddoel is dat kinderen en jongeren de mogelijkheid moeten hebben te kiezen tussen verschillende jeugdwerkvormen, in eigen buurt of verder weg, ongeacht hun diverse achtergrond.”

Hoe kan je een verbindingsambassadeur inzetten? Zes strategieën.

Verbindingsambassadeurs tussen...					
Vraag			Aanbod		
Bottom-up/outreaching jeugdwerk in de publieke ruimte	Individuele toeleiding naar het bestaande aanbod	Verbinden vanuit een laagdrempelige (OKAN/ jeugdwelzijns)werking	Ondersteunen van een of meerdere specifieke jeugdverenigingen	Samenwerking en netwerkvorming tussen jeugdwerkingen onder- ling en tussen jeugdwerk en andere partners	Structurele/ beleidsmatige aanpak

Verbindingsambassadeurs tussen...					
Vraag			Aanbod		
Bottom-up/outreaching jeugdwerk in de publieke ruimte	Individuele toeleiding naar het bestaande aanbod	Verbinden vanuit een laagdrempelige (OKAN/ jeugdwelzijns)werking	Ondersteunen van een of meerdere specifieke jeugdverenigingen	Samenwerking en netwerkvorming tussen jeugdwerkingen onder- ling en tussen jeugdwerk en andere partners	Structurele/ beleidsmatige aanpak

- **Bottom-up/outreaching werken:** de verbindingsambassadeur trekt de straat op en legt daar contact met jongeren. Vanuit die contacten verbindt de medewerker jongeren met het bestaande aanbod, maar even goed start zij (samen met hen) een laagdrempelige (instuif)werking op.
- **Individuele toeleiding:** de verbindingsambassadeur maakt contact met kinderen, jongeren en hun gezin en gaat na welke wensen en noden ze hebben op vlak van vrije tijd. De verbindingsambassadeur informeert de gezinnen over het aanbod en begeleidt hen indien nodig in hun eerste stappen.
- **Verbinding vanuit een laagdrempelige jeugdwerking:** medewerkers van een OKAN-werking of jeugdwelzijnswerking versterken kinderen en jongeren en verbinden van daaruit met andere vormen van jeugdwerk. Ze betrekken ook (oudere) jongeren uit de werking om mee deze brug te slaan.

Verbindingsambassadeurs tussen...					
Vraag			Aanbod		
Bottom-up/outreaching jeugdwerk in de publieke ruimte	Individuele toeleiding naar het bestaande aanbod	Verbinden vanuit een laagdrempelige (OKAN/ jeugdwelzijns)werking	Ondersteunen van een of meerdere specifieke jeugdverenigingen	Samenwerking en netwerkvorming tussen jeugdwerkingen onder- ling en tussen jeugdwerk en andere partners	Structurele/ beleidsmatige aanpak

- **Verenigingsondersteuning:** verbindingsambassadeurs ondersteunen één of meer afgebakende vrijetijdsaanbieders om hun werking toegankelijk te maken
- **Samenwerking en netwerkvorming:** verbindingsambassadeurs zetten in op een duurzame samenwerking en netwerkvorming tussen jeugdwerkorganisaties onderling en tussen jeugdwerkingen en externe partners om een betere doorstroom van informatie, know how en deelnemers te bereiken
- **Structureel beleid:** Verbindingsambassadeurs zetten in op een analyse van de (belangrijkste) drempels voor jeugdwerkparticipatie en stellen met de betrokkenen een actieplan op om deze drempels weg te nemen.

Welke strategieën past Lokeren toe?

Bottom-up/outreaching jeugdwerk in de publieke ruimte

- Jongerencoach gelinkt aan de Belgian Red Court
- Speelfabriek
- Vagevuur Open Jeugdwerk

Individuele toeleiding naar het bestaande aanbod

- In samenwerking met (welzijn)partners : Vagevuur Open Jeugdwerk, De Moazoart, vzw Lia, Technisch Atheneum, zomerscholen, Hagewinde...

Welke strategieën past Lokeren toe?

Verbinden vanuit een laagdrempelige (OKAN/ jeugdwelzijns)werking

- Samenwerking met Vagevuur Open jeugdwerk
- Groep INTRO – taxi werking

Welke strategieën past Lokeren toe?

Ondersteunen van een of meerdere specifieke jeugdverenigingen

- Werkgroep Diversiteit
- Werkgroep Aanspreekpersoon integriteit

Welke strategieën past de gemeente Lokeren toe?

Samenwerking en netwerkvorming tussen jeugdwerkingen onderling en tussen jeugdwerk en andere partners

- Jeugdwelzijnsoverleg
- Werkgroep diversiteit
 - Armoedepan Lokeren
 - De Moazoart
 - JAC
 - Tejo

Welke strategieën past de gemeente Lokeren toe?

DOELSTELLINGEN TOEGANKELIJKHEIDSSCAN

Structurele/ beleidsmatige aanpak

- Algemene bevraging bij Lokerse tieners
- Toegankelijkheidsscan bij jeugdverenigingen
- Focusgroepen afgenomen bij tieners uit kwetsbare doelgroepen
- Tools voorzien voor jeugdverenigingen

Hoe kan je een verbindingssambassadeur inzetten? Zes strategieën.

Enkele tips:

- Maak een goede analyse, doe een voortraject
 - Praat op voorhand de verwachtingen goed door
 - Maak duidelijke keuzes
 - Kies het juiste profiel van medewerker
 - Wees voorzichtig met cijfermatige doelen
 - Stel een realistische termijn
 - Hou het (actie)plan voldoende open zodat je kan bijsturen
 - Let op voor ideologische blindheid, vertrek van waar de jongeren nu zijn (en niet waar je ze wil krijgen)
 - Geef inspraak en mede-eigenaarschap aan de jongeren en de jeugdwerkers
 - Investeer in de band met kinderen en jongeren en jeugdwerkers en in hun onderlinge contacten
-

Hoe kan je een verbindingsambassadeur inzetten?

Zes strategieën.

“Wanneer je vanuit de stad een open, vrijblijvende vraag stelt aan organisaties waar ze gerust ‘nee’ op mogen zeggen, ligt dat blijkbaar toch moeilijk. Onbewust en onbedoeld ervaren organisaties een zekere druk om ‘ja’ te zeggen. Bij beide jeugdhuizen is er veel openheid voor diversiteit en inclusie maar het thema kent niet de hoogste prioriteit. Misschien omdat ze jong zijn, zien ze dat niet altijd of durven ze niet zeggen dat het eigenlijk geen prioriteit is of dat er andere prioriteiten zijn, die een randvoorwaarde vormen om aan inclusie te werken. Dat hadden we bij aanvang beter moeten inschatten.” (Medewerker Dienst Gelijke Kansen Vilvoorde)

“Een project is doorgaans strak uitgeschreven. Het voordeel is dat zo’n planning je het vuur aan de schenen legt. Het nadeel is dat je weinig ruimte hebt om in te spelen op de vragen van de jongeren. Het project ging initieel over radio maken. Gaandeweg doken er andere mogelijkheden op om jongeren te bereiken. We hadden misschien beter iets met dans gedaan of met fotografie of zeefdruk. Maar we hadden samen de insteek ‘radio maken’ gekozen en medewerkers zijn daarop aangeworven. Een ander nadeel zijn de kwantitatieve doelen. Op het moment van de projectaanvraag is dat echt natte vingerwerk. Als die cijfers later niet zo realistisch blijken, geeft dat wel stress voor de projectmedewerker. Kwalitatieve doelen werken beter. En dan nog. Je plant heel veel zaadjes, maar het is onvoorspelbaar welke er uitkomen.” (Verbindingsambassadeur Arktos Hasselt)